

B I S K O A Z
K E M E N D - A L L !
mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm

An eil evit egile

gant

Per HELIAS
-:-:-:-:-

<u>C'hoarierien :</u>
=JAKEZ KROC'HEN
=GWILHOU VIHAN
=AN AOTROU MER

JAKEZ ha GWILHOU a zo azezet e sal an Ti-Kêr, o c'hor-
toz. JAKEZ a lenn ar c'heleier, e lunedou gantañ war e fri.
GWILHOU, eur wech an amzer, a zic'henaou. GWILHOU emañ gantañ
e zilhad sul; JAKEZ a zo war pemdez.

GWILHOU.- Jakez!, me a gav hir ma amzer.

JAKEZ.- O, seiz kant barriken! Hemañ a zo gwasoc'h eget ar vu-
gale. Hemañ a vefe gouest da c'hoari mouchig-dall e buro
an aotrou Mêr. Ne teus ket mez, Gwilhou Vihan?

GWILHOU.- Nann 'vat! Mez n'am eus ket. C'hoant kousket a deu
din bep tro ma taolan ma feskennoù war eur gador hep
kaout netra da zrebi na da eva dirazon. Petra fell dit,
Jakez! E-giz-se emon. (Dic'henaoui a ra.)

JAKEZ.- Serr da c'henou 'ta, beg bras, gant soun na deufe al
loar da goueza e-barz.

GWILHOU.- Ec'hl! Ne gavan ket mat an amann koz, Jakez. Ha dres,
gwir eo, Chefig Lagad-Pikouñ a lak eur peziad amann koz
war he bleo bep mintin evit lakât anezo da jom dindan
he c'hoef.

JAKEZ.- Gwilhou, te a dor din ma fenn gant sotoniou. Peoc'h!

GWILHOU.- Met, Jakez, n'on ket evit ober peoc'h.

JAKEZ.- Ha perak 'ta, aotrou Gwilhou?

GWILHOU.- Ablamour am eus eur bern traou da c'houlenn ouzit.

(JAKEZ a zastum e gazetenn, drouk du ennañ)

JAKEZ.- N'ouzon ket penaos am eus sterniet ouz eur spered tougn egizdout, Gwilhou! Te a zo dres e stad eur paotrig bihan a zo chomet berr da zont bras. Ha petra teus da c'houlenn ouzin? Gwelomp 'ta!

GWILHOU.- Jakez, ped eur eo?

JAKEZ.- Sac'h al ludu gris, dek gwech am eus lavaret dit ped eur e oa!

GWILHOU.- Ya, Jakez, met bremañ, paotr paour, n'eo ket ar memes eur eget an dek gwech kenta. An eur teus lavaret din bremaik ne dalvez mui netra.

JAKEZ.- Dek eur nemet seiz munut hag eun hanter kartouron, la!

GWILHOU.- Ha da bed eur e teu an aotrou Mêr?

JAKEZ.- Da zek eur eo boazet da zigouezout bemdez en ti-kêr. Hervez pezh a lavare din dioustu ar sekretour, an dense a zo gwasoc'h eget eun orolaj, ken mat eo savet e boueziou dezafñ. Biskoaz n'eo bet paket diwezat. Prenn ar boton war da chupenn, Gwilhou, ha tenn war da vaficheier. Arabat dit en em ziskouez dirak lagad ar Mêr e-giz eun termaji daou-wenneg. (Renka a ra e zilhad da Wilhou.)

Komediañ.

GWILHOU.- Jakez, ne garan ket beza gant ma dilhad sul war ar pemdez. Kredi a ran emon o vent d'eun interamant. Ha kaer am eus klask, n'ouzon ket piou a zo maro, eveljust.

JAKEZ.- An devez-mañ, Gwilhou, a zo ken kaer hag eun devez sul evidout. Rak-se, chom fur, ma mabig, ha taol evez.

GWILHOU.- Ped eur eo, Jakez?

JAKEZ.- Eur wech all adarre! (tenna ra e vontr) War-dro pemp munud hanter.

GWILHOU.- Itron Varia! An amzer a dro gwall buan, Jakez, war ma meno. Marteze da vontr a zo eun tammig abred?

JAKEZ.- Nann. Eur montr mat am eus. Hag ar mintin-mañ eo bet lakêt ganin dres war an añjelus. N'eus ket da fazia ganti.

GWILHOU.- (eur c'hoarzedennig flour) Met, Jakez, marteze ar c'hloc'her a zo dihunet re abred ar mintin-mañ. Soñj am eus, pa oan-me kloc'her e Poullbrug, da veza brallet ar c'hleier, eur wech, da hanter-noz, ablamour...

JAKEZ.- Arzodig penn-yod! Diwall mat da gomz d'an aotrou Mêr

deus an taol-ze. A-hend-all eo kollet an afer.
GWILHOU.- Kollet an afer? Ha perak, Jakez, mar plij?

JAKEZ.- Perak? Ês eo da gompren penaos eur m'êr n'en do fiziañs ebet en eun den e zav dre greiz an noz da vralla ar c'hleier, 'ta! Ret e oa dit beza mezo-dall, koulskoude, evit ober eun taol e-giz-se!

GWILHOU.- Jakez, hen toui a ran dit, ne oa banne ebet ganin, pa c'hoarvezas ar fazi-ze. An dud a lavar hag a zislarvar a-wechou hep gouzout na penaos na perak. D'an amzer-ze, n'am moa ket c'hoaz montr ma zad. Hag evit son an añjllus, me a rê deus kan ar c'hejer tro-war-dro. Ar c'hejer a gan, kustum, pa zav an heol. Met ar wech-mañ, n'ouzon ket peseurt kleñved a zo ^{peget} enno, int kroget da gana da hanter-noz. Ha me kuit d'an daoulamm d'an iliz da denna war ar gorden.

JAKEZ.- Mat, mat! Din-me ne ra netra, na tomm, na yen, Gwilhou. Mezo pe divezo, brallet teus ar c'hleier da hanter noz, ha spontet an holl dud er barrez, peogwir int deut er-mêz deus o zier, divoutou, pastel o roched o nijal war o divesker, ha sailhadou dour ganto a-istribilh deus o daouarn, rak kredi a rênt e oa an tan-gwall en eun tu bennak. Peseurt dispac'h! Eun taol kaer teus grêt, Gwilhou, eun taol kaer, ya!

GWILHOU.- Selaou, Jakez, ar wirionez: ar c'hejer a oa kroget da gana...

JAKEZ.- Netra! Gwir pe gaou, pemzek vloaz tremenet a zo abaoe ar brall-ze. An aotrou M'êr koz,- Doue d'e bardono!- a zo maro, hag an darn-vuia deus an dud o deus dizoñjet. Met arabat eo dit digeri da c'henou war ar poent-se.

GWILHOU.- Mat! Me a jomo mut e-giz eur pesk.

JAKEZ.- Lesk ac'hanon da respont d'an aotrou M'êr!

GWILHOU.- Mat-tre; Jakez.

JAKEZ.- Ha lavar dres egizdon bep tro!

GWILHOU.- Ya, Jakez.

JAKEZ.- Hag eur wech an amzer, distag eur ger bennak leun a furnez hag a skiant-vat, ma c'hellez!

GWILHOU.- N'eo ket diès, Jakez. Dont a raio ganin mat-tre.

JAKEZ (o sellet deus e vontr).- Peder munutenn a jom c'hoaz.

GWILHOU.- Peder munutenn! Sant Tujen benniget! Jakez, seul vui ma tosta an eur d'en em gavout dirak an aotrou M'êr, seul wasoc'h aon am eus. An dour-pilh a red warnon penn da-benn. Ma roched a zo gleb-teil, ken e stag ouz ma c'hein. Moarvat e vefe gwelloc'h deomp distrei d'ar gêr, rak ne deuimp ket...

JAKEZ (kounaret).- Gwilhou, keit ha ma pado ma buhez, ne rin nemet koll amzer ganit. Gouest out da lakât droug ruz da zavel e kalon eur c'hristen, sell! Eomp d'ar gêr! Met selaou mat! Adalek hirio, ne dalvezo ket dit dont da glask sikour diganin. Eomp kuit gant an diaoul!

GWILHOU.- Nann, Jakez, koulz eo deomp chom, peogwir omp deut betek amañ. Marianna a zo o c'hortoz er-mêz, hag eun abadenn skrijus am mefe diganti ma 'z afen kuit hep kaozeal ouz an aotrou Mêr.

JAKEZ.- Ha, ha! Loen brao! Muioc'h aon teus c'hoaz dirak Marianna eget dirak an aotrou Mêr, ha n'eo ket?

GWILHOU.- Feiz ya 'vat! Eun den n'eo nemet eun den, evit dezañ beza mêt. E-lec'h eur vaouez e-giz Marianna Vihan, ar gwella tra d'ober ganti eo stanka an diskouarn da c'hortoz ma vo echu ar gasadenn.

JAKEZ.- Gwir awalc'h. Met penaos, Gwilhou, n'am eus ket goulennet ouzit perak e felle dit kuitât ar vicher labourer-douar evit goulenn eur garg gward-mêziou? Marteze out êt skuiz gant da dog ledan hag e kavfes brao kaout eur galabousenn, eur "c'hepi" war da vleot?

GWILHOU.- Jakez, ma fell din beza gward-mêziou, n'eo ket hep penn na lost. Da genta, ar vicher a zo brudet mat e-touez an dud.

JAKEZ.- Gwir eo!

GWILHOU.- Ha me am eus grêt n'ouzon pet micher war-nugent, divaloc'h an eil eget eben. Poent eo din dont fur.

JAKEZ.- Poent bras, Gwilhou, poent bras.

GWILHOU.- D'an eil, gant ar vicher-ze e vin e-pad an deiz o redek ar mêziou hag o tiwall al lezenn. Setu ne welin Marianna nemet an nebeuta posubl. Ha peoc'h d'ar paotr Wilhou! Ha, ha!

JAKEZ.- Sell! Mat eo renket an traou ganit, Gwilhou, ma mab.

GWILHOU.- Jakez, marteze n'am eus ket eur spered bras, na deskadurez, na netra. Marteze on eun den aonig ha spontet buan. Met, war traou a zo on finoc'h eget eul louarn koz, ya.

JAKEZ.- Gwelet a ran. N'on ket evit tostât ouzit, Gwilhou. Tre-c'het on ar wech-mañ.

GWILHOU.- O, Jakez, etrezomp hon daou, ma vefe ret gouzout piou a zo gantañ ar brasa skiant vat, meur a hini a vefe souezet, moarvat. He, he!

JAKEZ.- Ne lavaran ket, Gwilhaouig. Gwelet mat a ran n'out ket ganet e penn diweza ar zizun.

GWILHOU.- Nann! ha kavet am eus an tu bremañ d'en em zizober deus Marianna. E-lec'h te a jomo atao da veza gwasket gant Katellig Beg-Minergez. Chañs vat dit, Jakez. Ha, ha!

JAKEZ. - Met, Gwilhou, lavaret a vefe emout oc'h ober goap ouzin! Gwall abred eo troet da benn gant an ourgouilh, hervez ar pezh a welas. Ne vo ket brao kaout afer ganit pa vi "gward-champetr", nann!

GWILHOU. - Eur "gward-champetr" a zo e-touez pennou-bras ar barrez. Setu eo dao dezañ heulia e renk. N'ouzon ket, Jakez, ha gelllet a rin kaozeal ganit alies. Rak te a zo eun den truilh awalc'h, hag ouspenn re vignon d'ar werrenn.

JAKEZ. - Truilh? Mignon d'ar werrenn? Arsa, fri-téil, deut eo bras an tamm ouzout. Piou en deus prestet dit ar chupenn-mañ, ma chupenn eured? Ha piou a vez o c'hlebia dit da c'hourlañchenn bep mare, peogwir n'eus biskoaz liou eur gwenneg toull ganit? Ho, ho, mabig, m'emout e-touez ar pennou-bras, ne teus ket ezomm deus ma c'hompagnunez. (Sevel a ra, ha war-du an nor) Kenavo, Gwilhou Vihan! Te a zisplego da-unan ar goulenn d'an aotrou Mêr.

GWILHOU. - Jakez, Jakez, ma mignon, keuz am eus da veza lavaret sotonicu. Dre ma 'z eus dilhad sul ganin e kred din beza eun aotrou. Keuz am eus. Chom ganin, Jakezig. M'hen talvezo dit eun devez bennak. N'on ket gouest d'en em ziluzia hep kaout ac'hanout em c'hichen, te oar mat.

JAKEZ. - Paour kêz denig! Mat; peoc'h. Ne jom mui nemet eur vunutenn ganeomp. Prometet am eus ha derc'hel a rin, ken divalo e hellfes beza. Tenn da dog ha sav da vragou, Gwilhou. Ha sec'h da fri. Atao e vez o tiversa.

GWILHOU. - Jakez, ret eo din ober eun esa c'hoaz war an dapoulin hag an embannaduricu, kenkas e c'houlennfe ar Mêr ouzin penaos e vez grêt ar vicher.

JAKEZ. - Buan, neuze.

(GWILHOU a gemer eur baner koad a zo dindan buro ar mêr hag a dalvez da zastum ar paper kollet, ha diou vazig evit tenna linennou. Ha da dapoulina.)

GWILHOU. - Selaquit, tud vat, hag ar re all ivez. Piou bennak a zo bouzar a gaso ar c'helou da biou bennak a zo dall. (Skarza a ra e c'houg) Dimerc'her kenta e vo gwerzet eur stal labourerez-douar e Keristribilh. Pemzek devez arat, daou varc'h, unnek buoc'h-lêz...

(Dek eur a zon; GWILHOU a jom sabatuet ha ne oar ket pe-tra ober gant e vinviou. - D'an dekvet taol, ar Mêr a zigor an nor.)

An Aotrou MER. - (o sellet ouz e vontr) Salud, Jakez ha Gwilhou. Mont a ra mat geneoc'h? Ma montr a zo direnket, me gav din. Tostik eun hanter-munutenn emei war-lerc'h an eur. Ma talc'h da vont a-dreuz gant e hent, e vo gwelloc'h din ober diouz an añjêlus, bremaik.

GWILHOU. - O, nann, aotrou Mêr. Arabat eo deoc'h fiziout war an

añjelus. An añjelus ne dalvez netra evit an eur vat. Sel-
lit! Soñj am eu, pa oan-me kloc'her e Poullbrug, da veza
brallet ar...

(JAKEZ a dor ar paz, spontus)

AN AO. MER.- Eur gwall baz a zo ganeoc'h, Jakez Kroc'hen. Tapet
hoc'h eus yen?

JAKEZ.- Nann, nann, aotrou Mèr. Eur gasadenn n'eo ken. Ni a oa
deut d'ho kavout hon daou, Gwilhou ha me, diwar-benn ar
garg "gward-mèziou" a zo diberc'henn, hervez ar pezh a zo
bet lavaret deomp.

AR MER.- Ya. Bez ez eus eur garg "gward-mèziou", met unan hep-
ken. Ha daou emoc'h.

GWILHOU.- Me eo an hini en em lak war ar renk.

AR MER.- Mat. Neuze Jakez a hell mont d'e labour. Kenavo, Jakez.

GWILHOU.- Aotrou Mèr, Jakez ha me, ni a gemer ar memes hent da
zistrei d'ar gêr. Setu am eus lavaret dezafñ chom d'am c'her-
toz. Mar plij ganeoc'h, da vihana.

AR MER.- Evidon-me eo mat memes tra. Gwilhou, ar garg Gward-mè-
ziou a c'houlenn eun den parfet.

GWILHOU ha JAKEZ.- Eveljust, aotrou Mèr.

AR MER.- Ha klevet am eus penaos e oas douget d'ar boesun a-wechou.

JAKEZ.- An dud o deus teodou fall, aotrou Mèr.

GWILHOU.- Aotrou Mèr, teodou fall o deus an dud.

AR MER.- Gwelet e vo diwezatac'h. Gwilhou, me a garfe eur gward-
mèziou hag en defe e "zantifikad". Er vicher-ze e vez alies
ezomm da skriva. Bez ho peus bet ho zantifikad?

JAKEZ (buan).- Aotrou Mèr, ar zantifikad hon eus bet.

GWILHOU.- Bez hon eus eur zantifikad, aotrou Mèr.

AR MER.- Met, Jakez, cuz Gwilhou eo emon o kaozeal. Peoc'h, mar
plij. Gwilhou, diskouezit din ar zantifikad-se.

JAKEZ (a denn e hini).- Setu amañ, aotrou Mèr.

GWILHOU.- Ya, aotrou Mèr, setu aze.

AR MER.- Met, ar zantifikad-mañ a zo lakët war ane Jakez Kroc'hen.
Hini Gwilhou Vihan a fell din kaout.

JAKEZ.- Aotrou Mèr, ni a ra hon daou gant ar memes hini.

GWILHOU.- Ar memes hini a zelvij deomp hon daou, aotrou Mèr,
gwir.

AR MER.- Echu eo ganeoc'h ober goap ouzon! Santifikad Jakez ne
zelvij ket evit Gwilhou. E neblec'h! Gwilhou, d'an nebeu-
ta, gwelomp ha gouest oc'h da skriva madik awalc'h. Keme-
rit en tamm paper-mañ ha skrivit warnañ: "REPUBLIQUE FRAN-

CAISE".

JAKEZ. - Dioustu, aotrou M^êr. (Hag e ra) Setu aze.

GWILHOU. - Aotrou M^êr, setu aze. Distaget mat al lizerennou, n'eo ket?

AR MER. - Sac'h an diaoul! Met piou, erfin, a zo o klask beza Gward-m^êziou? Gwilhou pe Jakez?

GWILHOU. - Me, aotrou M^êr.

AR MER. - Mat. Neuze, kemerit an tamm paper-mañ ha skrivit: "REPUBLIQUE FRANÇAISE".

GWILHOU. - Ne dalvez ket ar boan, aotrou M^êr. Jakez en deus skrivet dija.

AR MER. - Ya, met c'houi an hini a zo war ar renk. Skrivit buan.

GWILHOU. - N'eo ket dao, aotrou M^êr, a lavaran deoc'h. Me a skriv dres e-giz Jakez. Heñvel-mik outañ.

AR MER. - A, ma lapous brao, n'oc'h ket gouest da skriva! Mat. Ezomm am eus da gaout eur gward-meziou. Jakez, c'houi hoc'h eus ho santifikad. Ma plij deoc'h ar garg, e ve-zoc'h anvet dioustu. Mont a ra deoc'h?

JAKEZ (sebezet). - Mont a ra din, aotrou M^êr.

AR MER. - Setu eun afer c'hr^êt. Kenavo! Ret eo din mont da labourat gant ar sekretour. Warc'hoaz vintin, Jakez, arak eiz eur.

JAKEZ. - Ya, aotrou M^êr. Kenavo. A, Gwilhou, kavet eur vicher vat ar wech-mañ. Trugarez dit da veza digaset ac'hanon ganit da gaout an aotrou M^êr. Ne to ket a geuz, ma mignon. Ha, ha! Ha bremañ, ne vin ket mui dirak daoulagad Katellig. E-lec'h te, Gwilhou, a jomo dindan daouarn Marianna Bizied-Krog. Ha, ha!!! (Ha kuit)

GWILHOU. - Gurun ha tan! Eur wech-all ez in ma-unan d'ober ma aferiou. Ha me, sur, war ma meno, da veza anvet gward-m^êziou, am eus gr^êt goap ouz Jakez. N'eo ket echu ganin klevet goaperez d'am zro. Seiz kant barrikenn! Biskoaz kemend-all!!

-- Lien --

Per HELIAS.

PEZIOU - C'HOARI PER HELIAS
.....

E gwerz e ti AR BALB, B.P.108, Roazon:

1/BISKOAZ KEMEND-ALL: eul leorig ennañ 5 Pez-C'hoari
berr, ês da c'hoari; evit 2 pe 3 c'hoarier.
eul leorig: 80 lur.

2/EUN TAOL-BRAO: pezig-c'hoari evit 4 c'hoarier
(2 gwaz, 2 blac'h).
ar pez: 30 lur.

3/DAOU LAPOUS: pezig-c'hoari evit 4 c'hoarier
(3 gwaz, 1 plac'h).
ar pez: 30 lur.

4/AN EIL EVIT EGILE: pez-c'hoari evit 3 c'hoarier
(3 gwaz)
ar pez: 30 lur.

=====

PEZIOU-C'HOARI a vo embannet war "AR FALZ", unan
war bep Niverenn.

Koumanantit da AR FALZ evit kaout eun dibab a
beziou ês da c'hoari hag a blijjo d'an dud.

Koumanant-bloaz: 500 lur ar bloaz, da gas da:

"GROUPE AR FALZ", B.P. 19, BREST.

"C.C.P. 430/20 Rennes."

=====

Esoc'h kalz eo rei d'ar c'hoarierien pep a skoue-
renn eus ar Pez-C'hoari a zo da zeski, evit lakât ane-
zo da adskriva o lod!

Goulennit 'ta 3 pe 4 skouerenn eus ar pez-c'hoari,
hervez ma vez ezomm:

Nebeut a zispign a vo, hag êsoc'h labour a vo grêt!